

A mira változók hazai észleléséről

Szeretnénk néhány gondolatot fűzni az előző oldalon befejezett cikkünk azon részéhez, mely a mirák észleléséről szólt.

Ha megnézzük a FVII Változócsillag Katalógus idevágó részét, rögtön kitűnik, hogy programunkban igen sok, mintegy 200 mira változó található. Ez azt sejtetné, hogy ennek megfelelően észleléseink mintegy 45 %-át ezek a változók teszik ki. Azonban PVH-rovatunk első részében olvashatjuk, hogy ez korántsem így van, hiszen 1981-ben az összes megfigyelési adat csak 16%-a mira adat. Mi lehet az oka annak, hogy ezek az igen érdekes objektumok nincsenek az érdeklődés központjában?

Ennek valószínű oka az, hogy ezek a csillagok igen nagy amplitúdóval rendelkeznek, melyeknek minimuma igen halvány, binokulárokkal, 5-6 cm-s műszerekkel nem látszanak. Ha azonban megnézzük a katalógust, azt láthatjuk, hogy programunkban mindössze tíz (!) olyan mira van, melynek maximuma 10^m alatt van. Gyakorlatilag tehát majdnem mindegyik programcsillag észlelhető 5 cm-s műszerrel!

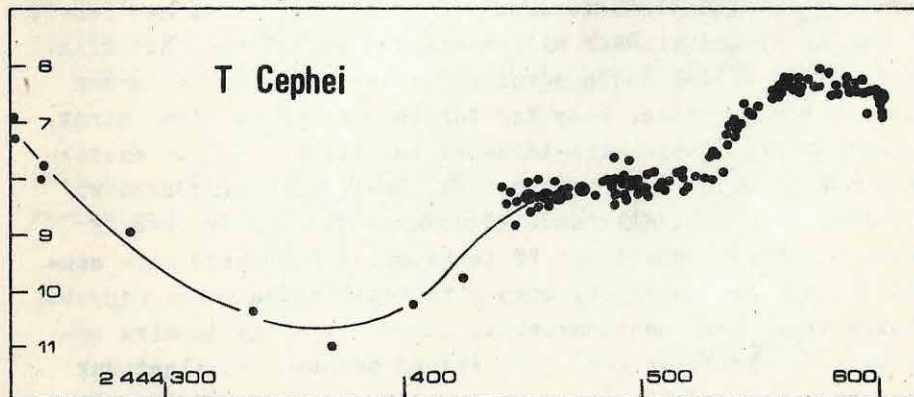
Többen úgy vélekednek, hogy "ha már csináljuk, csináljuk rendesen", vagyis csak akkor észleljünk mirát, ha azt minimumáig követni tudjuk. Azt hiszem tudvalevő, hogy ez nem így van. Mira-észleléseink akkor is teljesértékűek, ha csak maximumban végzünk észleléseket. Persze ez korántsem azt jelenti, hogy csak maximum-észleléseket végezzünk! Megszabni nem lehet, és nem is kívánjuk, **hogy** milyen mirákat észleljünk. Azt hisszük, mindenki fel tudja mérni saját lehetőségeit, és ennek alapján egész biztos, hogy fog találni jó néhány olyan mirát, melyet megfigyelhet. Mira-térképek területén nem igen mondható jónak a helyzet, ha azt vesszük, hogy eddig mindössze kb. 30 mira csillagról áll rendelkezésünkre térkép, és ezek is főleg régebbiről maradt AAK VT térképek. A beérező mira adatok azonban azt mutatják, hogy a térképek száma ennél nagyobb, hiszen végignézve adatbankunkat, havonta mintegy 40 mira se-rolható az észlelték közé. Nem szabad azonban elhallgatnunk azt sem, hogy az 1980-ban észlelt 1929 adatból mindössze 754

mondható "hazainak", a maradék 1184 megfigyelés mind külföldi észlelőinktől érkezett. 1981-ben már némileg jobb a helyzet. Térképek terén azonban komoly javulást ígérhetünk, mivel még idén megjelenik a FVH Változócsillag Atlasz, mely kb. 230 oldalon közöl térképeket. Az Atlasz anyagának mintegy 75%-a (szám szerint 87 db) mira változók térképe. Hogy pontosan melyek lesznek ezek, azt a katalógus térkép rovatában a VA jelölés elárulja.

Mit mondhatunk ezek után még? Csak annyit, hogy tárgyi **tételek** (műszerek, térképek és "tárgyinak" sorolva mirák is) bőven állnak rendelkezésünkre. Állítjuk, hogy a lelkesedés sem hiányzik, ha a havi 2500-3000 adatot vesszük figyelembe. Nincs más hátra, minthogy célbavegyük a mirákat néhány, még minimumban is csak 6^m-os SR helyett (vagy épp mellett...).

Megjegyzésnek még annyit: már elkészült a FVH Report No.2, (kiadásra vár), mely a "Mira változók - 1980" címet viseli. Parádés az a sokoldalú, látványos fénymenet, melyet a mirák produkálnak. Az embernek "elmegy a kedve", ha e fénymenetek látán eszébe jut némelyik néhány tizedmagnitúdós amplitúdójú SR-csillag. Izeltűl és kedvesinálónak közlünk **egy** görbét a közeljövőben kiadásra szánt anyagból, a **mirák észleléséhez pedig aktiv észlelőkedvet kívánunk:**

SZŐKE BALÁZS - MIZSER ATTILA



A FVH REPORT No. 2. NYOMAN